

Nationale Hannie Schaft Stichting

Voorrechten om te koesteren

Op 15 maart jl. brachten velen van ons weer hun stem uit. Een stem op de persoon of partij die opkomt voor wat zij belangrijk vinden. Of een stem als boodschap of protest tegen diegenen, die het nu voor het zeggen hebben.

Onvrede

Voorafgaand aan D-day, om in bekende termen te blijven, waren er heftige debatten op tv, polemieken in kranten en tijdschriften, en vooral een overdaad aan meningen op de social media, op meer en minder prettige wijze geponeerd. De meeste meningen waren niet nieuw en zeker vanuit de zogenoemde burgers werd er veel afgegeven op 'de politiek'. Het was en is overduidelijk: in een wereld vol crises – ja, ja, het is zeker niet alleen Nederland die dit overkomt – is er grote onvrede over hoe de bestuurders van het land omgaan met de forse uitdagingen van deze tijd. Het grote actuele thema, de klimaatverandering met vele daaraan gerelateerde issues – stikstof uitstoot, hoge energieprijzen etc. – lijkt daarbij het ijkpunt van die onvrede.

Demonstreren en samenwerken

Omdat het voor een flink aantal mensen allemaal niet snel genoeg gaat met de energietransitie, kiest een deel daarvan voor demonstreren, met spandoek en al op door de overheid daartoe aangegeven plekken, of nog een stapje verder door bijvoorbeeld wegen te blokkeren of zich aan kunstwerken vast te plakken. Onlangs was er een debatavond in Amsterdam gepland met de naam 'Moreel beraad over het klimaat'. Op die avond zou gediscussieerd worden over de vraag of klimaatactivisten geweld mogen gebruiken. De overtreffende trap van je mening uiten. Ook een Tweede Kamerlid zou daarbij aanwezig zijn. Na veel rumoer werd deze avond afgelast, omdat – niet alleen – de directie van de locatie zelf dit een stap te ver vond gaan. Zij wijst alle vormen van geweld af.

Terug naar de verkiezingen. De overweldigende winst van BBB – de BoerBurgerBeweging – leidt ongetwijfeld deels tot aanpassingen van het huidige beleid, via samenwerking of oppositiekraft, maar ook hier zal gelden dat Nederland een coalitieland is, waarbij je dus samen tot een vergelijk dient te komen. Wat is immers het alternatief?

Een bredere kijk

Uitzoomend en ons verplaatsend over de grens zien wij onder meer een voortdurende meedogenloze oorlog in Oekraïne en toenemende onrust in Moldavië, dat angstig het niet meer zo onmogelijke ‘Oekraïne-scenario’ overdenkt. Rusland is inmiddels geworden tot een land waar vrijheid van meningsuiting non-existent is, en veel journalisten zijn uitgeweken naar landen waar zij nog wel in vrijheid hun werk kunnen doen.

Weer naar het Nederlands perspectief. Wij mogen stemmen. Wij kunnen zeggen wat wij willen, behalve oproepen tot geweld en uitsluiting. Wij hebben een land waar de basis, ondanks de grote missers die iedereen kent, relatief meer dan op orde is. De democratische rechtstaat en welvaartsstaat – met al zijn beperkingen – werkt in grote lijnen.

Voorrechten

Kunnen stemmen, naar de rechter stappen, demonstren. Het zijn wettelijk vastgelegde rechten, en in de bredere context van de wereld geplaatst, zijn het zelfs voorrechten. Dat besef is bij velen soms wat weggezaakt. Rechten die verdedigd en bevochten zijn in oorlogen, waarvoor mensen als Hannie Schaft en velen met haar stierven, maar ook rechten waarvoor bijvoorbeeld vrouwen als Aletta Jacobs – zij streed onder andere decennialang voor vrouwenkiesrecht – opkwamen. Nu de normaalste zaak van de wereld.

Kortom, onze democratie, onze rechtstaat, al onze bevochten vrijheden, vormen een kostbaar goed, een voorrecht om te waarderen en te koesteren. Zeker, niet alles in de samenleving gebeurt op de manier die ieder van ons wil. Verre van. Maar op het moment dat onvrede – soms nog erger lijkend door uitvergroete negatieve narratieven – niet aangepakt wordt binnen de afspraken en regels van onze samenleving, dan voedt dat op den duur een pad van sluimerend onbehagen via anarchie naar

uiteindelijk geweld. Of zelfs tot een grensoverschrijdende oorlog. Wij kennen – helaas – in Europa onze ‘klassiekers’. En, zo weten wij in Nederland uit (overgeleverde) WO II-verhalen: toen de bezetting daar was, en de democratie ophield te bestaan, pas toen besepte men hoe waardevol diezelfde vrijheid, de democratische rechtsstaat, was. We vergaten de gebreken van dat systeem, omdat de voordelen – gescherpt door het overweldigende onrecht door de bezetting – ons meer dan ooit helder en dierbaar waren.

Lonkend perspectief

In dat kader schieten mij de slotwoorden te binnen van Mpho Tutu van Furth, die afgelopen november de Hannie Schaftlezing 2022 verzorgde: “We hoeven niet alle antwoorden te hebben. We kunnen toegeven: ‘Ik weet het niet. Laten we samen oplossingen zoeken.’” Uitspraken van een vrouw die weet hoe het was om onder apartheid, geweld en tegen-geweld te leven. Als relativering, in een mijnenveld van geharnaste overtuigingen, zijn dit woorden die uitnodigen tot zelfreflectie en bruggen bouwen, om zo samen te komen tot een wereld – imperfect als deze altijd zal zijn – die we in verbondenheid over kunnen dragen aan een volgende generatie. Met respect voor elkaar. Daarbij de vrijheid en democratische verworvenheden op waarde schattend. Voor Hannie, Truus en Freddie, en velen met hen, tijdens de oorlog slechts een lonkend perspectief. Vurig gewenst en uiteindelijk verkregen. Laten we dat samen zo houden.

Jeroen Pliester
Voorzitter

Hannie Schaft Herdenking 2022 met Mpho Tutu van Furth

Enkele honderden belangstellenden waren zondag 27 november aanwezig bij de jaarlijkse herdenking van verzetsstrijdster Hannie Schaft in de Haarlemse Philharmonie. Gastspreker was Mpho Tutu van Furth. Aansluitend was de kranslegging in het Kenaupark bij het beeld 'Vrouw in Verzet'.

De jaarlijkse herdenking op de laatste zondag van november ving 's morgens aan op de Eerebegraafplaats in Overveen. Aldaar legden burgemeester Roest van Bloemendaal, familieleden, belangstellenden en een afvaardiging van het stichtingsbestuur bloemen op het graf van Hannie Schaft. Aansluitend werd een minuut stilte in acht genomen.

's Middags kreeg de herdenking traditiegetrouw een vervolg in Hannies geboorteplaats Haarlem. Locatie was dit keer de Philharmonie, waar burgemeester Wienen van Haarlem, commissaris van de Koning Van Dijk en enkele honderden andere belangstellenden naar toe waren gekomen. Speciale gast was dit jaar Mpho Tutu van Furth; zij nam de

Hannie Schaftlezing 2022 voor haar rekening. Tutu van Furth is anglicaans priester en dochter van de in 2021 overleden mensenrechtenactivist en Nobelprijswinnaar Desmond Tutu.

In haar lezing wilde Tutu van Furth het publiek vooral aansporen dezelfde moed te hebben als Hannie Schaft. "Ook wij kunnen moed tonen door vragen te stellen", zo betoogde ze. "Door 'nee' te zeggen en door na te denken over de impact die onze keuzes hebben op de wereld."

Naast de lezing was er theaterspel- en zang tijdens de herdenking. Dit voerden jonge acteurs en actrices van de Fontys Hogeschool voor de Kunsten en jongeren van Musical Master uit. Daarbij was het achterliggende doel vooral een brug te slaan van Hannie Schafts heldhaftige verzetswerk tijdens de Tweede Wereldoorlog naar de huidige jongeren. Om zo een vertaalslag te maken van wat er destijds is gebeurd naar de tegenwoordige tijd: hoe Hannie ben jij?

De regie van dit omlijstingsprogramma lag deze keer voor het eerst bij Brigitte Odett; zij vorig jaar Mieke Benda als bestuurslid van de stichting opgevolgd.

Aansluitend op de herdenking in de Philharmonie volgde de stille tocht. Voorop liepen de leden van de Scouting Hannie Schaftgroep uit Almere met bloemstukken en kransen. De vele tientallen aanwezigen liepen via de Riviervischmarkt, Jansstraat,

Nieuwe Gracht naar het beeld 'Vrouw in Verzet' in het Kenaupark.

U kunt de herdenking terugkijken op <https://hannieschaft.nl/nationale-hannie-schaft-herdenking-2022/>

Bericht van de penningmeester

Waarde donateurs

Na 10 jaar 'bericht van de penningmeester' hebben we deze keer voor het eerst geen acceptgiro bijgevoegd. Het is niet dat de stichting jullie steun niet meer kan gebruiken. Geenszins. De reden is simpel: de acceptgiro is er niet meer. Op. Na 45 jaar is men gestopt met de acceptgiro. Midden jaren '90 beleefde de acceptgiro zijn hoogtijdagen en werden er bijna een miljoen per dag verwerkt. Nu dus geen een meer. Gelukkig is er wel een alternatief. Of dit een vooruitgang is, laat ik aan u. Hieronder staat een QR code die u met uw telefoon kunt scannen. U kunt dan via uw eigen bank zelf een bedrag invullen. Net als vroeger. Mocht dit een brug te ver zijn, kunt u ook een bedrag overmaken op NL93 INGB 0004 9782 29 t.n.v. de Nationale Hannie Schaft Stichting. Tot slot kunt u op de website www.hannieschaft.nl op "word donateur" klikken. We gaan er van uit dat u de stichting nog steeds een warm hart toedraagt en hopen dat u een van de alternatieven zult gebruiken. Onze dank is wederom groot.

Ivo Kuipers – penningmeester

'hoe Hannie ben jij?' beschikbaar voor iedere school

Wist jij dat voor iedere school in Nederland de documentairefilm 'hoe Hannie ben jij?', samen met een bijbehorend lesprogramma beschikbaar is? Dit is voor kinderen van ongeveer 10 tot en met 14 jaar.

Via SchoolTV heb je toegang tot de film en het lesprogramma: https://www.npostart.nl/WO_NTR_1687190.

Film en lesprogramma

Op verzoek van de Nationale Hannie Schaft Stichting heeft filmmaker Deborah van Dam een documentairefilm gemaakt, die het verhaal van gewapend verzetsstrijder Hannie Schaft vertelt. Hannie besloot samen met twee andere jonge meiden in verzet te komen tegen de Duitse bezetter in de Tweede Wereldoorlog. Alle drie kwamen bij het gewapende verzet, wat voor die tijd heel bijzonder was voor een vrouw. Vooral mannen zaten toen namelijk in het gewapend verzet. Hannie vond het niet eerlijk dat haar Joodse vriendinnen van de bezetters niet meer in het park mochten lopen of naar een café gaan. En dat was zeker niet het enige wat haar dwars zat. De film neemt je mee naar haar verhaal toen en naar verhalen van jongeren nu. Wat zijn jouw idealen? Waar kom jij voor op? Het is spannend en laat je echt nadenken over jezelf en jouw vrienden en vriendinnen. Vraag aan jouw leraar of lerares of jouw klas ook deze lessen mag krijgen. Het gaat dus niet alleen over de Tweede Wereldoorlog, maar juist over jonge meiden toen en jongeren van nu, die opkwamen en opkomen voor hun idealen, voor rechtvaardigheid en zo veel meer.

Engelstalige versie op the British School Amsterdam

Omdat ook mensen uit het buitenland geïnteresseerd zijn in het verhaal van Hannie, hebben we een versie gemaakt met Engelse ondertiteling. Afgelopen december is – in het kader van de Mensenrechtenweek – deze filmversie gedraaid voor ongeveer 120 buitenlandse leerlingen op The British School Amsterdam. In het gebouw van The British School Amsterdam – voorheen een gevangenis – is een cel bewaard, als herinnering aan de laatste cel waar Hannie zat opgesloten voordat zij werd afgevoerd naar de duinen in Overveen, waar zij op 17 april 1945 werd doodgeschoten. De film werd ingeleid door de Nederlandse mensenrechtenambassadeur Bahia Tahzib-Lie en de voorzitter van onze stichting. De leerlingen waren na afloop enthousiast over de film en het verhaal; ze hadden veel vragen over de oorlog en onvrijheid toen en over hun leven en idealen nu. Omdat deze jongeren uit verschillende landen komen, nemen zij ook andere verhalen mee over onderwerpen als vrijheid, onvrijheid en uitsluiting. In vrijheid leven vinden wij in Nederland heel gewoon, maar dat is het voor veel mensen buiten Nederland helemaal niet. Daarover praten met elkaar laat je beseffen dat wij allemaal deze wereld met elkaar moeten maken. Diep nadenken over wat jij echt belangrijk vindt om voor op te komen, brengt meer begrip voor de ander met zich mee. Op naar een mooiere, vreedzame wereld, in vrijheid, voor iedereen.

Colofon

Nationale Hannie Schaft Stichting

Opgericht 3 juni 1996

Bewust worden door herdenken

Hannie Schaft – ‘het meisje met het rode haar’- kwam in verzet tegen onderdrukking van anderen. Ze was een van de weinige vrouwelijke leden van het gewapend verzet en gaf op jonge leeftijd haar leven voor de vrijheid. Zij is een blijvende inspiratiebron voor allen die opkomen voor de vrijheid en strijden tegen onrecht, fascisme en racisme.

Vrijheid is nooit vanzelfsprekend. Het is de verantwoordelijkheid van ons allen om in verzet te komen tegen wie de vrijheid ondermijnt en mensen wil uitsluiten.

De Nationale Hannie Schaft Stichting wil de strijd van Hannie Schaft herdenken en bewustwording bij nieuwe generaties stimuleren. De stichting organiseert jaarlijks de Nationale Hannie Schaft Herdenking en de Hannie Schaftlezing.

Dank

De Stichting wordt financieel gesteund door de gemeente Haarlem, het Nationaal Comité 4 en 5 mei, diverse overige sponsors en uw donaties.

Samenwerking met

- Landelijk Steunpunt Gastprekers WO II
- COVVS

Vormgeving en drukwerk

Practicum Print Management, Soest

Comité van Aanbeveling

- Job Cohen
- Jan Kamminga
- Joost Röselaers
- Bernt Schneiders
- Mirjam Sterk
- Sanne Vogel
- Paul Witteman

Financiële bijdragen

IBAN NL93 INGB 0004 9782 29

t.n.v. Nationale Hannie Schaftstichting Haarlem

Bestuur

Jeroen Pliester, voorzitter
Ivo Kuipers, penningmeester
Hans Bakker, secretaris
Ron Hogenboom
Erik Hartendorf
Jettie Nijenhuis
Brigitte Odett

Secretariaat

Nationale Hannie Schaft Stichting
Postbus 3178
2001 DD Haarlem
info@hannieschaft.nl

Website

www.hannieschaft.nl

Social media

Instagram: nationalehannieschaftstichting
Facebook: @hannieschaftherdenking
Twitter: National Hannie Schaft Foundation
Linkedin: company/nationale-hannie-schaft-stichting

Algemene Verordening Gegevensbescherming

In het kader van de AVG gebruiken we uw persoonsgegevens alleen voor de verspreiding van de Nieuwsbrieven van de Nationale Hannie Schaft Stichting. Uw gegevens worden niet ingezet voor andere doeleinden dan wel ter beschikking gesteld aan derden.